

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОЛОГІЇ**

Елементи інтеграції на уроках української мови в Новій українській школі

Кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття ступеня вищої освіти бакалавр

Виконала: студентка 4 курсу 451 групи

Спеціальності 013 Початкова освіта.

Спеціалізація: логопедія

Освітньо-професійної (наукової) програми

Початкова освіта

Міхайліченко Людмила Вікторівна

Керівник: д. пед. н., професор Нагрибельна І. А.

Рецензент: к. пед. н., доцент Борисенко Н. М.

Херсон 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні засади проблеми інтеграції в освіті	5
1.1. Науковий аналіз проблеми інтеграції на уроці	5
1.2. Внутрішньопредметні зв'язки в структурі інтегрованого уроку	8
РОЗДІЛ 2. Методика впровадження інтеграції на уроках української мови	21
2.1. Освітні інновації в Новій українській школі	21
2.2. Інтегровані види роботи в початковому курсі української мови	32
ВИСНОВКИ	44
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	46
ДОДАТКИ	51
Додаток А. Інтегрований урок з української мови та читання	51
Додаток Б. Довідка про перевірку на текстові збіги у Науковій бібліотеці	54
Додаток В. Кодекс академічної доброчесності здобувача вищої освіти Херсонського державного університету	55

ВСТУП

Актуальність проблеми дослідження зумовлена потребою аналізу важливого складника навчального процесу в Новій українській школі (НУШ), а саме інтеграції.

Проблема інтегрованого навчання не була новою для освіти, проте в Новій українській школі вона займає особливе місце. Оскільки інтегроване навчання є специфічним методичним показником саме Нової школи, то в своєму дослідженні ми приділили увагу його аналізу.

Проблему інтегрованого навчання досліджували О. Беляєв, Л.Варзацька, С. Гончаренко, К. Гуз, О. Джулай, Н. Дементієвська, Л.Дольнікова, Т.Донченко, Ю. Жидецький, А. Каніщенко, Ю. Колягін, Л. Лук'янова, Ю.Мальований, В. Моргун, В. Паламарчук, О. Савченко, Н.Светловська, В. Семиченко, О. Сергєєв, В. Сидоренко, Р. Собко, Я.Собко, Н.Талалуєва, Г. Ткачук, Т. Яценко.

На практичному рівні сучасні вчителі початкової школи активно застосовують елементи інтегрованого навчання в Новій українській школі.

Актуальність нашого дослідження зумовила вибір теми «Елементи інтеграції на уроках української мови в Новій українській школі».

Мета дослідження – проаналізувати елементи інтеграції на уроках української мови в Новій українській школі.

Згідно до поставленої мети у роботі вирішуються такі **завдання**:

- проаналізувати науково-методичну літературу з теми дослідження;
- дослідити теоретичні засади проблеми інтеграції в освіті;
- з'ясувати специфіку методики інтегрованого навчання на уроках української мови в Новій українській школі.

Об'єкт дослідження – процес інтегрованого навчання в Новій українській школі.

Предмет дослідження - застосування елементів інтеграції на уроках української мови в Новій українській школі.

Методи дослідження. У написанні кваліфікаційної роботи використовувались теоретичні методи наукового дослідження – аналіз, синтез, порівняння.

Апробація: кваліфікаційну роботу з теми «Елементи інтеграції на уроках української мови в Новій українській школі» було заслухано на попередньому захисті на кафедрі філології педагогічного факультету Херсонського державного університету

Структура. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОБЛЕМИ ІНТЕГРАЦІЇ В ОСВІТІ

1.1. Науковий аналіз проблеми інтеграції на уроці

Сучасна освіта застосовує усе методичне різноманіття засобів навчання. Задля успішного та ефективного навчання вчителі використовують традиційні та інноваційні методи роботи. На уроках активно впроваджують групові та міжгрупові способи роботи.

Серед усього спектра методичних засобів окреме місце посідає інтегроване навчання.

У науково-методичній літературі міститься чимало наукових розвідок про спосіб навчання.

У межах нашого дослідження зробимо науково-теоретичний аналіз проблеми інтеграції та пов'язаних з нею категорій.

Інтеграція (лат.) – об'єднання. Інтегрований спосіб подачі матеріалу відповідно передбачає об'єднання різних знань.

Нас цікавить проблема інтеграції та інтегрованого навчання в контексті організації та проведення інтегрованого уроку.

На думку авторів Словника-довідника з української лінгводидактики, інтегрований урок – це: «... урок, на якому вивчають складні питання, що є предметом розгляду різних навчальних дисциплін, наприклад, мови, літератури; мови, історії; мови, літератури, образотворчого мистецтва, меншою мірою – мови і математики, мови і географії.

Часто інтегрованими виступають уроки розвитку зв'язного мовлення, зокрема твір-опис за картиною, під час якого з'ясовуються відомості про художника, малярська технологія (образотворче мистецтво) і реалізуються вимоги чинної програми з мови» [51, с. 97].

Інтеграція на уроках української мови завжди мала місце, проте в лінгводидактиці такий тип виокремився відносно нещодавно.

У працях О. Беляєва, який є фундатором української лінгводидактики, а саме типології уроків, знаходимо поняття про комбінований урок української мови.

О. Беляєв зробив свій аналіз типів уроків української мови. Учений визначав наступне: «... комбінований урок містить здебільшого дві або три рівноцінні дидактичні мети (наприклад, повторення вивченого і засвоєння нового матеріалу) і використовується головним чином у початкових класах. Назва цього уроку, звичайно, умовна. О.В.Текучов має рацію, кажучи, що будь-який урок, по суті, завжди комбінований, оскільки, як складне явище, являє собою сполучення (комбінацію) складових його елементів. Спроби знайти якусь іншу назву досі були невдалими. Свого часу К. О. Москаленко запропонував замість терміна «комбінований» уживати термін «об'єднаний», але це нічого не міняє» [8, с. 38].

Як бачимо із суджень ученого комбінований урок має всі показники сучасного інтегрованого уроку української мови, де матеріал комбінується.

Учений говорив з цього приводу так: «...зміст перелічених типів уроків пов'язаний із засвоєнням учнями основ науки про мову, виробленням і вдосконаленням практичних умінь і навичок з лексики, фонетики, словотвору, граматики та правопису, Треба сказати, що класифікація уроків за характером матеріалу, який на них вивчається (уроки фонетики, уроки морфології, уроки синтаксису і т. д), раніше прийнята в методиці мови, в сучасних умовах віджила. Тепер у школах вивчається не «гола» фонетика чи граматика, а мова як засіб спілкування, і уроки з будь-якого розділу курсу обов'язково передбачають роботу над розвитком мовлення учнів. Осібне місце належить урокам розвитку зв'язного мовлення» [8, с. 38-39].

Отже, об'єднувальною сутністю інтегрованого уроку визначається саме комбінованою подачею лінгвістичного матеріалу української мови.

Інтегрований урок характеризується індивідуалізацією процесу навчання. Як зазначають учені це: «... організація навчально-виховного процесу, за якої вибір методів, прийомів, засобів, темпу навчання здійснюється з урахуванням індивідуальних особливостей учнів, рівня розвитку їхніх здібностей до навчання. Індивідуалізація процесу навчання на уроках української мови здійснюється на умовах колективної навчальної роботи з класом та в межах завдань і змісту освіти: усі учні повинні оволодіти знаннями, уміннями й навичками в обсязі, визначеному чинною програмою на підставі державного стандарту. Однак рівень підготовки й розвитку здібностей до навчання не в усіх школярів однаковий. Це й зумовлює необхідність індивідуалізації процесу навчання. Грунтуючись на глибокому знанні вчителем індивідуальних особливостей дитини, її духовного світу, індивідуалізація процесу навчання сприяє розвиткові пізнавальних здібностей усіх учнів, ураховує їхні нахили, інтереси і т. ін. Метою індивідуалізації процесу навчання є забезпечення ефективної роботи кожного учня на всіх етапах навчання. Значні можливості для реалізації індивідуалізації процесу навчання надає комп'ютерне навчання» [51, с.95-96].

Таким чином, інтеграція в освіті – це широке поняття. Воно передбачає конгломерат наукових, практичних знань, які об'єднуються в межах певної категорії.

Своєю чергою в лінгводидактиці інтеграція навчання реалізується на конкретному уроці, який містить набір лінгвістичного матеріалу та зв'язується з іншими предметами або розділами української мови.

1.2. Внутрішньопредметні зв'язки в структурі інтегрованого уроку

Сучасний урок української мови має свої особливості. Він характеризується такими ознаками:

- особливості методології;
- застосування групових форм роботи;
- креативний підхід до організації та проведення уроку;
- використання технічних засобів навчання.

На думку творчого колективу авторів Словника-довідника з української лінгводидактики, урок – : «...є основною формою навчально-виховного процесу одного й того колективу учнів за певною програмою. За оптимальної організації урок забезпечує міцне й усвідомлене засвоєння навчального матеріалу, формування знань, умінь і навичок, комунікативної компетентності учнів» [51, с. 247].

У різні часи розвитку освіти набір характеристики уроку дещо змінювався. Проте є такі ознаки уроку української мови, які незмінні, оскільки вони – стрижневі.

Основні ознаки уроку української мови визначаються вимогами до нього. Проаналізуємо їх, узагальнивши у вигляді таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Вимоги до сучасного уроку української мови

Вимоги до уроку української мови	Сутність вимоги
Дидактичні	визначають оптимальний зміст уроку; урахування підготовки учнів, виховних і розвивальних завдань; вибір найраціональніших методів і прийомів; забезпечення

	<i>Продовження табл.1.1</i> пізнавальної активності учнів [51, с. 35].
Психологічні	мотивація навчальної діяльності учнів, створення позитивної ділової атмосфери на уроці; урахування психологічних особливостей учнів, цільова настанова на мовленнєву діяльність [51, с. 35].
Технічні	оптимальне поєднання методів, прийомів і засобів навчання [51, с.35].
Гігієнічні	температурний і світловий режим, чистота повітря, попередження перевтоми учнів, чергування видів діяльності учнів, дотримання правильної пози під час читання, письма [51, с. 35].

Як бачимо з матеріалу, що узагальнено в таблиці 1.1, вимоги до сучасного уроку української мови визначають його цільове спрямування. Вони оптимізують методичні дії вчителя.

Як зазначає М. Пентилюк вимоги до сучасного уроку української мови це: «...вимоги, що впливають із завдань сучасної школи» [51, с.35].

Інтеграція на уроці української мови також підпорядковується означеним вимогам.

Головною визначальною вимогою до продуктивної інтеграції – це застосування внутрішньопродметних зв'язків.

У лінгводидактиці внутрішньопредметні зв'язки визначають так: «...зв'язки між різними мовознавчими темами, розділами, що забезпечують системність засвоєння мови, формування комунікативних умінь і навичок» [51, с. 43].

На уроці української мови дуже розгалужена система внутрішньопредметних зв'язків. Представимо їх схематично на рис. 1.1.

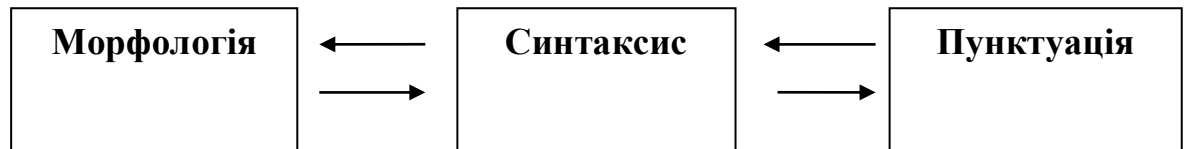

Рис. 1.1 Внутрішньопредметні граматичні зв'язки

У процесі вивчення лексики, яка є головним лінгвістичним прошарком української мови відбувається реалізація внутрішньопредметних зв'язків із іншими розділами української мови (рис. 1.2).

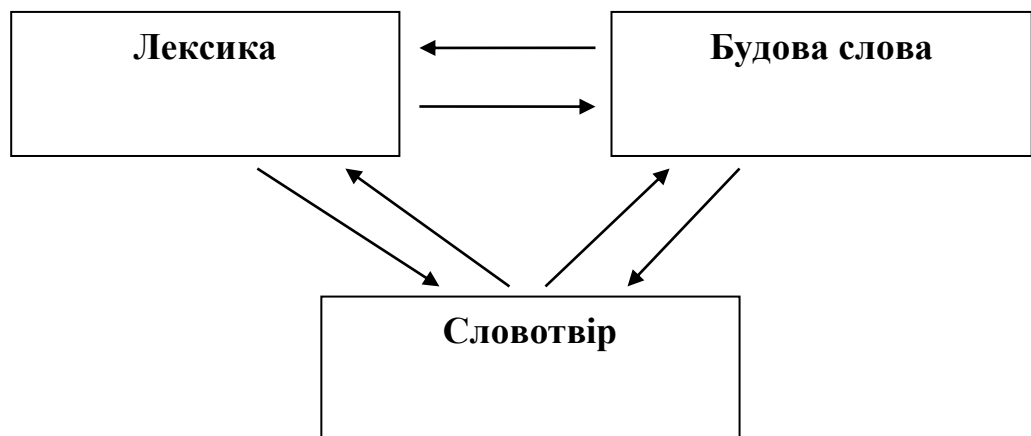
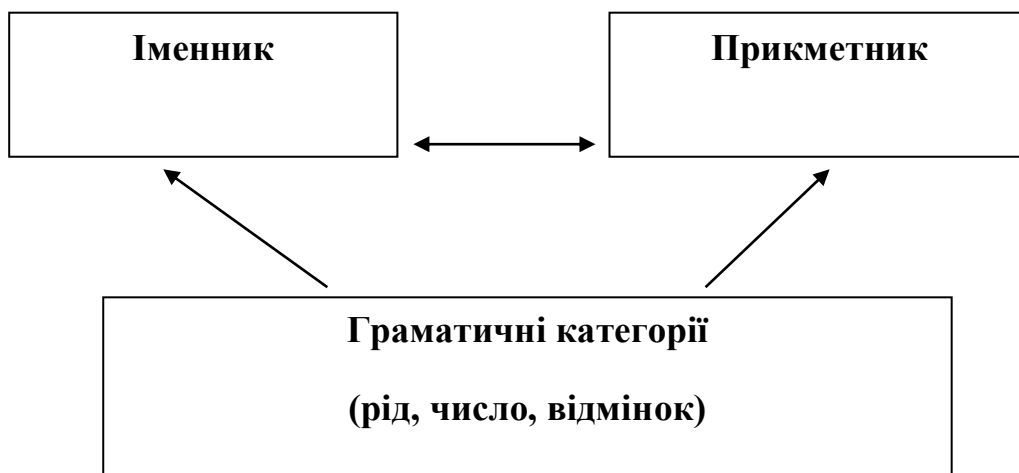

Рис. 1.2 Внутрішньопредметні лексичні зв'язки

Під час творення нових слів активна лексика збагачується іншими словами або відтінками тих же слів.

У межах морфології як окремого розділу української мови внутрішньопредметні зв'язки реалізуються в межах спорідненості певних частин мови (рис. 1.3).

*Рис. 1.3 Граматична категорія як показник
внутрішньопредметних зв'язків*

Своєю чергою стилістика ґрунтується на зв'язках із морфологією, синтаксисом, пунктуацією.

А такий значущий аспект як розвиток зв'язного мовлення реалізується тільки через внутрішньопредметні зв'язки. Цим він і демонструє інтегровану основу свого функціонування.

На уроках розвитку званого мовлення відбувається активна реалізація внутрішньопредметних зв'язків.

З огляду на це, методисти рекомендують проводити уроки розвитку зв'язного мовлення із застосуванням елементів інтеграції.

Продемонструємо це наочно на прикладі конкретних завдань на інтегрованій основі до уроку розвитку зв'язного мовлення в 2 класі.

Завдання 1. Народні ігри.

а) Розповідь вчителя.

- Як відомо, давно на Україні (та й по всій землі) діти любили забави, пустощі, ігри, жарти.

- Які ігри знаєте, ви, діти?

- Гра – не тільки забава, Вона вчить усіх нас неписаних законів життя. Під час грилюди привчаються дотримуватись певних правил, порядку, чесності [14, с.12].

б) Повідомлення учнів про правила деяких ігор.

Тарас

Грають хлопці й дівчата. Когось обирають Панасом. Очі зав'язують хусткою, виводять на середину і, обертаючи, питають:

- Тарасе, Тарасе, на чому стоїш?
- На мрамурі!
- Що продаєш?
- Воду!
- Лови мух, а не нас [14, с. 12].

Кури

Діти вибирають гуску-матір і вовка, Мати веде своїх діток у поле (за лінію), а сама йде і кличе:

- Кури-гусоньки, додому!
- Задля чого?
- Лис за горою!
- Що він творе?
- Курей скубе!
- Чиїх?
- Сірих, білих, пузатих. Тікайте, всі, до хати [14, с. 13].

Завдання 2. Забавлянки, небилиці, смішинки.

- Послухайте у виконанні учнів забавлянки (інсценізації) (додатковий матеріал).

- Послухайте небилиці і скажіть, що в ній неможливе і чому. (Додатковий матеріал).

- Читання смішинок («Позакласне читання 2», с. 12-13) [14, с.13].

Завдання 3. Читання та обговорення казки «Чарівні люстра, килим і яблуко» (с. 13-14).

Слухаючи або згадуючи казку, ви поринаєте у її добрий світ. Чарівні стежини ведуть нас за край землі. Дикі птахи літають над безкраїм морем. Долаючи багато небезпек і різних пригод, маленький

безпомічний хлопчик раптом стає сильним і хоробрим. Розум і винахідливість допомагають йому в поєдинку із жорстоким змієм. Казка мудра. Вона повниться різними чудесами. Так, як і та, що будемо читати.

- а) Читання підготовленими учнями.
- б) Читання учнями мовчки [14, с. 13].

Завдання 4. *Вибрати правильну відповідь.*

Текст 1.

У короля було:

- а) 1;
- б) 3;
- в) 5 синів.

Текст 2.

Панна забажала:

- а) найдорожчий;
- б) найбільший;
- в) найпотрібніший подарунок.

Текст 3.

Вибрати сучасні досягнення людства, про які мріяли колись в образі люстерка, килима.

- а) Автомобіль, космічний корабель.
- б) Телескопи, телефон ...

Текст 4.

Панна вибрала:

- а) люстерко;
- б) літаючий килим;
- в) молодильне яблучко.

Завдання 5. *Народні прикмети. Прислів'я, приказки.*

а) Читання напам'ять віршів Дмитра Білоуса (підготовлені учні) [14, с. 13].

1 учень:

Слухай дідусів, слухай бабусь –
Завжди підкажуть мудрість якусь.

2 учень:

Кожен-бо город
Має свій норів,
Кожне сільце
Має своє слівце.
Кожна людина
В своїм роді єдина,
А прикмет у народі –
Й полічити нам годі!
У кожної прикмети свої секрети.
Знають діти їх,
Знають бабусі.
З ними внучатам
Тепло, як у вусі.

3 учень:

Любе внучатко,
Слухай і читай,
В дідуся й бабуні
Мудрість набирай [14, с. 14].

б) Вчитель:

- Ми прислухаємось до поради Дмитра Білоуса, щоб з'ясувати, які ви знаєте прикмети, прислів'я, приказки про пори року (за матеріалом збірника «Позакласне читання 3 (2)», с. 10-12 [14, с. 14].

Завдання 6. Загадки.

а) Бесіда.

- Що таке загадка? (*Загадка – від слова «гадати», «думати». Це – дотепне запитання або вислів, що вимагає розкриття, відгадки. Виникли загадки дуже давно. Вони бувають про тварин, явища природи, рослини, предмети побуту і т. п.*).

- А яка будова загадок?

- Це може бути: **запитання** (*Хто на собі свій будиночок носить? Равлик*); **оповідання** (*Вийшла звідкись гарна дівка, на ній стрічкаОсемицвітка,а де з річки воду брала, там коромисло зламала. Веселка*); **розмова** (*Летів гусак, а проти нього згряя гусей. - Здорові були, сто гусей! – каже гусак. – Нас не сто, кажуть гуси, - а стільки, що якби ще стільки, та ще півстільки, та чверть стільки, та ще ти один, отоді було б сто. 36*) [14, с. 14].

Завдання 7. Робота з ілюстраціями.

- До якої казки ілюстрації?

- Яку ілюстрацію ви запропонували б для зачину казки?

- Якою ілюстрацією ви зобразили б кінцівку цієї казки? [14, с. 15].

Завдання 8. Лічилки.

1) Ой росло у полі жито,
Добрим дощиком полите,
Жито стигло, достигало,
Колосочками кивало.
А ти, киве, не кивай,
А на вулицю тікай.

2) Джміль, оса та бджілка,
Ось і вся лічилка [14, с. 15].

Завдання 9. Забавлянки.

1) - Киця Мура,
Де ти була?
- У бабусі.
- Що робила?

- Миски мила.

Дві помила, дві розбила,

Баба голову набила!

2) Гой-да, гой-да,

добра в коника хода,

Поводи шовкові,

Золоті підкови [14, с. 16].

Завдання 10. Легенди.

- Що таке легенда? (*Легенда – народне оповідання про якість події чи життя людей, оповите казковістю, фантастикою*).

- Яка різниця між легендою і казкою?

- Про що розповідають легенди? (*Про героїчне історичне минуле нашого народу, про походження назв міст і сіл, птахів, рослин*) [14, с.17].

Такі завдання реалізують внутрішньопредметну інтеграцію. Вони сприяють розвитку зв'язного мовлення учнів. Інтеграція знань з різних галузей на уроках української мови створює передумови для формування ерудованого мовця, який вільно і грамотно комунікує.

Для того, щоб створити на уроці української мови творчу атмосферу, відповідну емоційну ситуацію доцільно застосовувати такі завдання, що містять елементи інтеграції.

1. *Послухати уважно твір Олесі і дати відповідь, чи відповідає зміст заголовку* [14, с. 207].

Снігова баба

Взимку діти гралися у дворі. Руки у них мерзли. Але баба снігова вийшла гарна.

Бесіда.

- Чому зміст розповіді не відповідає заголовку?

- Якими реченнями слід доповнити текст, щоб виразно постала його мета?

Підсумок вчителя.

- У процесі складання різних творів, описів, міркувань та при написанні листів можуть бути різні недоліки. До них відносять: повтори слів, речень, незавершеність висловлювань, невміння встановити межі речень, непослідовне розташування речень, абзаців та інші.

2. Оголошення теми і мети уроку.

- Діти, сьогодні на уроці ми будемо вчитися удосконалювати різні висловлювання. Повідомлю вам, що доречно вживати слова та речення відповідно до теми і мети висловлювання. Тут слід простежувати послідовність викладу. Ми будемо вчитися редагувати тексти.

Хто мені може пояснити хто такий «редактор»? Це людина або програма, що редагує текст (опрацьовує, виправляє, готує до друку) певну літературну працю.

Редактор працює у видавництві, на радіо тощо.

3. Робота з опорим мовним матеріалом.

1) Пам'ятка для аналізу власного висловлювання у єдності змісту, структури:

- чи відповідає зміст висловлювання обраному заголовку (можливо, пропущене головне);

- як підтверджується фактами головна думка твору?

- чи немає у тексті зайвих слів і речень?

- чи вірно побудований текст?

- як пов'язані між собою його частини і речення?

- як усунути невиправдані повтори?

- як дібрано головні слова для розкриття теми?

- які з них вжито у нестандартному значенні?

- чи правильно побудовано речення;

- чи цікаво і зрозуміло все викладено? [14, с. 208].

4. Завдання для письмової роботи.

Прочитайте подані речення. Виберіть із них ті, які подобаються. Складіть з ними текст на тему «Весна прийшла». Записати текст.

5. Колективне редагування тексту.

Мак

У полі розквітли великі червоні квіти. Поле стало схожим на великий чудовий килим. Вони схожі на велике полум'я. Це розквітли польові маки.

Бесіда.

- Які недоліки ви помітили в тексті? (*Порушення логічного зв'язку між реченнями, повторення слів, уживання спільнокореневих слів*) [14, с.208].

Удосконалений текст.

Мак

У полі розквітли великі червоні маки. Здалеку вони схожі на велике червоне полум'я. Поле – неначе безмежний чудовий килим. Гарно, коли зацвітає польовий мак!

6. Самостійне редагування.

Завдання 1. (зошит, с.37).

Відредагуйте запропоновані тексти і запишіть потім удосконалені.

а) Я вчуся у другому класі. У мене є багато товаришів. Особливо я дружу з хлопцем Ігорем. Ми з ним вже давно сидимо за однією партою. Після уроків також разом йдемо додому, живемо поряд.

б) Наталочка виручила бджілку з великої негоди. Комашка хотіла напитися води і впала в бочку з водою. Дівчинка кинула на воду листочок. Вилізла на нього бідолаха, обсушила крильця та й полетіла.

Завдання 2. (зошит, с. 38).

Прочитати твір Сергія.

- Чи відповідає зміст тексту заголовку, на вашу думку? (*Ні*).

- Які речення не відповідають заголовку? (*Друге і третє*).

- Яке речення потрібно вставити, щоб зміст твору уже відповідав заголовку? (*Задні ноги у нього довші, ніж передні*) [14, с. 209].

7. *Фізкультхвилинка.*

Раз! Два! Три! Чотири! П'ять!

Час прийшов відпочивать,

То ж підносим руки догори,

Ніби глянемо на гори.

А тепер всі руки в боки,

Як зайчата – чмоки-чмоки!

Десять! Дев'ять! Вісім! Сім!

Час за парти сісти всім.

8. *Бесіда з учнями.*

- Прочитати речення.

- Чи утворюють вони текст? (*Ні*).

- Чому саме так? (*Абзаци не пов'язані між собою, порушено послідовність висловлення*).

- Як відредагувати цей текст? (*Переставити абзаци: перший абзац має бути третім абзацом; другий – другим; третій - першим абзацом тексту*) [14, с. 209].

9. *Добір назви тексту.*

Де ж лелечина пара? Одинокий лелека? Самотність. Туга.

10. *Запис удосконаленого тексту.*

11. *Перевірка написаного.*

12. *Підсумок.*

- Що означає поняття «відредагувати текст»?

- Які види мовних недоліків можуть траплятися в текстах? [14, с. 209].

Отже, інтегровані уроки вирізняються головним критерієм – це активна реалізація внутрішньо предметних зв'язків. Їх методично

грамотне застосування дозволяє повною мірою реалізувати потенціал інтегрованого уроку.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИКА ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕГРАЦІЇ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

2.1. Освітні інновації в Новій українській школі

Вимоги сучасного суспільства декларують зміни в освітньому процесі школи. Ті ідеї, які було закладено в навчально-виховний процес школи ХХ - поч. ХХІ ст. певною мірою застаріли. Вони потребують змін.

У молодших класах учні мають отримувати знання в такій формі, яка б відповідала ментальності сучасного соціуму. Тут мова йде не тільки про зміст навчального матеріалу. Питання стосується й методики навчання учнів.

У зв'язку з потребами та запитамі суспільства в реформі освітнього процесу було закладено зміни. Вони почалися саме з початкової освіти й означилися появою Нової української школи.

Ідеологія Нової української школи впроваджувалася спочатку на експериментальному рівні. В Україні паралельно навчалися першокласники за традиційними навчальними програмами та «пілотний» проект – Нова українська школа.

В освітньому середовищі тривалий час точилися гострі дискусії «за» та «проти» Нової української школи.

Оскільки предметом нашого дослідження є застосування елементів інтеграції на уроках української мови в Новій українській школі, то вважаємо за доцільне назвати тенденції Нової української школи. До них віднесемо:

- автономія школи та вчителя;
- можливість для вчителя самостійно визначати кількість годин для вивчення певної теми (розділу);

- домінування партнерських форм роботи;
- введення комплексного (тематичного) підходу до вивчення матеріалу в межах різних предметів;
- ранкові зустрічі;
- інтегроване навчання тощо.

Як бачимо, в Новій українській школі декларуються всі можливості для створення творчої, креативної атмосфери уроку.

Одним із важливих аспектів методики навчання на уроках української мови (грамоти) в Новій українській школі стало запровадження елементів інтеграції.

У роботі ми вже зазначали про роль внутрішньопредметних зв'язків (п. п. 1.2.). Вони реалізуються як основний інструмент інтеграції в навчанні.

Окремої уваги заслуговують зовнішньопредметні зв'язки, оскільки їх застосування створює можливості для комплексної роботи з певної теми на різних уроках.

Зовнішньопредметні зв'язки передбачають опертя на певний навчальний матеріал на різних уроках.

У початковому курсі української мови зовнішньопредметні зв'язки також активно застосовуються. Вони можливі з різними предметами на рівні програмових вимог.

М. Пентилюк щодо зовнішньопредметних зв'язків зазначає таке: «...предмет «Українська мова» тісно пов'язана з літературою – мистецтвом слова, скарбницею духовних цінностей, що сприяє розвитку моральної, естетичної, комунікативної культури учнів, демонструє учням зразки використання мовних засобів для висловлення думок, почуттів, опису зображувального і т. ін.; з історією – виникнення й розвиток мов, значення слів, фразеологізмів та іншими предметами. Крім того, кожен навчальний предмет має свою систему термінів, що спирається на загальні лексичні закономірності» [51, с.151].

Проілюструємо це на рис. 2.1.

Рис. 2.1 Зовнішньопредметні зв'язки на уроках української мови

Ми унаочнено продемонстрували широкі можливості інтеграції на уроках української мови за рахунок реалізації зовнішньопредметних зв'язків.

Практично інтеграція навчального матеріалу потребує ретельної методичної підготовки вчителя. Продемонструємо це на прикладі конкретних уроків української мови та читання в другому класі.

Конспект уроку «Прийди, весно, з радістю»

Мета. За допомогою художніх засобів поглибити уявлення дітей про найхарактерніші ознаки весни. Розвивати навички читання, усне образне мовлення. Виховувати любов до природи.

Матеріал до уроку. Збірники творів «Позакласне читання. 2» (Тернопіль. Навчальна книга – Богдан, 2000), ілюстрації до теми, виставка книг; малюнки, запис весняних мелодій із твору П.І.Чайковського «Пори року», таблиця з алфавітом [14, с. 28].

Хід уроку

I. Організація класу до роботи.

II. Повідомлення теми і мети уроку.

1. Читання телеграми.

- Діти, тему уроку ви сформулюєте, прочитавши телеграму від головної героїні. Телеграма зашифрована. Поміркуйте і прочитайте її.

6 12 23 11,

10 24 22 23 21 12 28 1 14 23

17 7 18 7! (Діти, зустрічайте мене!)

- Про кого говориться в телеграмі?

2. Розгадування кросвордів

Кросворд

По вертикалі:

2. Вже пташки повернулися

В наш край.

Про весну співає

Поле й гай.

Ніжаться на сонці

Трави,квіти,

Вже настав ласкавий місяць ... (квітень)

По горизонталі:

1. Ще вітер зимовий з дощем загуде,

Ще сніг острівками

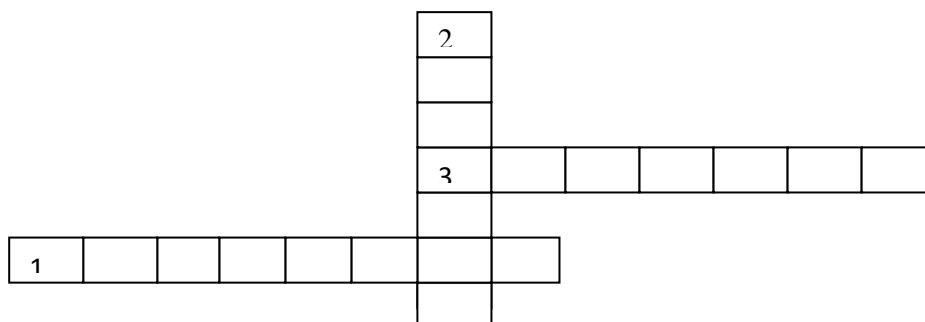
Блищить де-не-де.

Береза сережки свої розпускає.

Чи ви здогадались,

Коли це буває? (у березні)

3. А в тім місяці підряд
Маємо багато свят.
Зеленіють буйно трави,
То іде веселий... (травень).

Розгадавши кросворд, дізнаєтесь, з ким вона завітає.

3. *Бесіда.*

- Які місяці ми записали?
 - До якої пори року належать ці місяці?
- (Записати на дошці: *Весна*).

4. *Інсценізація вірша «Прихід весни» (додатковий матеріал) [14, с. 29].*

III. Вивчення нового матеріалу.

1. *Слухання казки про весну.*

Казка про весну

Було у Матері-Весни три сини. Один з них Березень, такий був плакучий, тільки й робив, що сльози втирав. Другий, Квітень, радував око розквітлими садами, а третій, Травень, співати любив у буйних травах.

Засперечалися брати, хто з них найважливіший. Березень себе вважав, йшов він першим. Квітень сперечався з ним і доводив, що якби не він, не було б в садах яблунь, вишень, груш, слив, абрикосів. А Травень закінчував Весну, зустрічав Соловейка. Тому й вважав себе найважливішим.

Посварилися брати і прийшли до матері. Засміялась Весна і промовила.

- Всі ви дуже потрібні. Березень зиму перемагає, первоцвіту дорогу звільняє. Квітень землю уквітчає, врожай готує. А Травень буяє травами, тепло дарує. І не було б без вас красного літечка.

Вчитель:

- Таку казку про весну створив народ. І ожили в ній брати-місяці зі своїми ознаками.

- Яким змальовано Березня? Яким ви уявляєте місяць Квітень? Які ознаки Травня?

- Це ті ознаки, які можна побачити.

Поет Степан Жупанин описав словами звуки весняної природи.

2. Слухання вірша Степана Жупанина «Мелодії природи»
(читає попередньо підготовлений учень, додатковий матеріал).

3. Слухання музики П.І. Чайковського «Пори року».

- Якою ви являєте весну? (*Усе навкруги прокидається, оживає, рухається. Життя відновлюється, кипить, вирує. Весна барвиста, пахуча, діяльна, гомінка*).

4. Весна-художниця.

а) Конкурс «Гостре око».

- Назвати якомога більше кольорів, яких не було взимку і які з'явилися вперше у весняній природі.

Вчитель:

- Кольори ранньої весни – ясні, прозорі, ніжні. Кольори весни у розквіті – яскраві, густі, соковиті.

б) Бесіда за ілюстраціями та малюнками.

в) Підсумок.

Такою побачили, почули, відтворили весну в поезії, музиці, живописі поет, композитор, художник. А українська письменниця

Марко Вовчок описала весну так, немов поєднала усі ці три світобачення в одне ціле [14, с. 30].

г) Читання вчителем або підготовленим учнем опису весни за Марком Вовчком.

... Весна йде та йде. Ось уже і небо голубе і чисте, і вода блищить і горить, гаї зеленіють, садки зацвітають і у вечері десь тьохнув соловейко на листатому клені, кує зозуля на високій березі, гуде бджола, мигтять білі метелики понад молодою травичкою і хрущі літають гучливі ... Якийсь гамір, гук чийсь, чи з-під землі, чи з води, чи з неба.

Марко Вовчок

5. Хвилини поезії.

Декламування учнями вивчених творів про весну (Збірник творів «Позакласне читання. 2 клас»), с. 33-35; додатковий матеріал, «Уроки позакласного читання»).

а) «Кіт, Зима та Весна». Микола Вінграновський.

б) «Березень». Микола Лисич.

в) «Засівна». Василь Симоненко.

г) «Чотири пори року». Наталя Забіла (уривок про весну, с. 90; збірник творів «Позакласне читання. 2 клас».

6. Вивчення скоромовки.

Вовк ведмедя розбудив:

- Вже весна, гуляти йди!

Виліз велетень з барлогу.

Вовк втікає в ліс від нього [14, с. 31].

На прикладі даного фрагменту уроку ми бачимо, що реалізація зовнішньопредметних зв'язків української мови та літературного читання відбувається із застосуванням елементів інтеграції.

Під час вивчення теми «Хліб – усьому голова» відбувається інтеграція української мови, історії, українознавства, образотворчого мистецтва.

Проілюструємо це на прикладі.

Конспект уроку «Хліб – усьому голова»

Мета. Розширити знання учнів про значення хліба в житті людини, про історію виникнення, з обрядами, звичаями, якими супроводжувалось вирощування, збирання та випікання хліба в Україні. Виховувати пошану до хліборобської праці, бережливе ставлення до хліба.

Матеріал до уроку. Тематична виставка книг, плакатів, дитячих малюнків, ілюстрацій, запис пісень «Зеленеє жито, зелене», «Вийшли в поле косарі», піч, лавки, стіл (інтер'єр сільської оселі).

Хід уроку

I. Організаційний момент

II. Повідомлення теми і мети уроку.

1. Відгадування загадок.

а) Виріс у полі на добрій землі,
 Місце найкраще знайшов на столі. (*Хліб*).

б) В землю закидалося,
 Під сонцем гойдалося,
 В печі гартувалося,
 Запашним виймалося,
 Нам з вами дісталося.
 Що це таке? (*Хліб*) [14, с. 55].

в) Акровірш

Хвалить його кожен,
Любить його кожен,
І дня ми прожити

Без нього не можемо.

Вчитель:

- В усі часи це слово вимовляли з пошаною. Бо хліб – основа життя.

Люди завжди пов'язували з хлібом свою турботу і любов, віддавали йому свою працю і талант.

2. Робота з виставкою книг.

- Твори яких жанрів ви дібрали?

- Який твір вам сподобався? Чому? [14, с. 55].

III. Актуалізація опорних знань.

1. Повідомлення про хліб.

Учень. Дуже давно люди навчилися вирощувати хліб. Вчені вважають, що в далеку давнину люди споживали зерна дикоростучих рослин у випадках, коли їм не щастило на полюванні. Згодом зерна почали розмочувати у воді, роздрібнювати на камені. Пройшло ще багато років, і люди навчилися випікати на розжареному камінні прісні коржі. Це, власне, і був перший хліб. Від першого, твердого, з кам'яною пилюкою, хліба до випеченої пухкої паляниці минуло тисячі років. За цей час хлібороби в різних країнах світу навчилися з диких зернових рослин вирощувати високоврожайні сорти пшениці, жита, кукурудзи і випікати велику кількість хлібних виробів. Тільки в Україні випікають понад 800 видів хліба. А які види хліба ви знаєте?

Вчитель. Хто чув, як називають хліб в інших країнах? (*У Вірменії – лаваш. У Грузії – мадаурі, у Греції – чурек, в Англії – бред*).

Учень. Український хліб – паляниця – за добрим українським звичаєм мав неодмінно лежати на столі. І ніхто не насмівся покласти його сподом догори. Хліб був мірилом життя. Будь-яке свято не обходилося без паляниці. Народжувалась дитина – йшли з хлібом, виряджали сина в далеку дорогу – і мати давала у рушнику житній

окраєць, справляли весілля чи будували хату – неодмінно приходили з хлібом [14, с. 56].

2. Словникова робота.

Читання записаних на дошці слів та висловів. Пояснення їх лексичного значення.

<i>хлібина</i>	<i>книш</i>	<i>бублик</i>
<i>паляниця</i>	<i>калач</i>	<i>пиріжок</i>
<i>буханець</i>	<i>перепічка</i>	<i>пампушка</i>

Золота скоринка, позолота від вогню, на стебліні золоченій, золотий колос, золоті руки.

До хлібних рослин відносяться жито, пшениця, ячмінь, овес та інші.

Жито, житній, життя – слова одного кореня. В давнину жито було символом життя та достатку. В ті часи люди вважали, що покровителем родючості й насіння, господарем урожаю є бог Род. До наших днів збереглися слова народ, родина, рідна, родючість, народження, родич, природа.

Народ поєднав ці слова зі словом жито у піснях.

3. Слухання пісні «Зеленеє жито, зелене».

Заспіваймо, родину,
Щоб жито родило,
Щоб жито, ще й овес,
Щоб зібрався рід наш увесь [14, с. 56].

Зеленеє жито, зелене,
Хорошії гості у мене,
Іще зеленіший овес,
Щоб зібрався рід наш увесь.

4. Розповідь про хлібні рослини (жито, пшеницю).

- Сьогодні ми, в основному, споживаємо хліб із пшеничної муки,

Порівняно з пшеницею, жито прийшло до людей набагато пізніше. Але скоро стало головним хлібом, бо в холодні зими пшениця вимерзала, а жито не боялося морозів. З житнього лану хліб селянин отримував за будь-якої погоди. Так з'явилося прислів'я:

Жито годує всіх, а пшениця – на вибір,
Вмирати зібрався, а жито сій.

ІУ. Читання тексту «З народної мудрості» (с. 60).

Збірник «позакласне читання. 2 клас» (Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2000).

1. Читання мовчки.

2. Читання вголос.

3. Діалогічне читання (хлопчики читають питальні речення, а дівчатка – відповіді на них).

4. Бесіда за змістом тексту.

- Прочитати останнє запитання.
- Прочитати відповідь на нього.
- Як ви зрозуміли зміст двох останніх речень?
- В яких словах виражена головна думка?

5. Вчитель.

Хліб створюється не за один день. Його вирощують протягом цілого року.

6. Інсценізація «Ледар і Трудівник».

Ледар. Нащо тримаєш хліб в руках? Дай мені.

Трудівник. Я б тобі дав, але він дуже дорогий для мене. Щоб його мати, треба раніше виорати землю.

Ледар. Тоді вже можна їсти?

Трудівник. Ні, треба як слід заволочити.

Ледар. Тоді вже можна їсти?

Трудівник. Ні, треба дочекатися літа, з зернини виросте злак.

Ледар. Тоді вже можна їсти? [14, с. 57].

Трудівник. Ні, треба його скосити.

Ледар. Тоді вже можна їсти?

Трудівник. Ні, необхідно його просушити, змолотити, змолоти, спекти.

Ледар. Тоді вже можна їсти?

Трудівник. Так, але ледачому не дадуть [14, с. 57].

Отже, така поліфункціональна інтеграція підтверджує значущість методики застосування зовнішньопредметних зв'язків.

2.2. Інтегровані види роботи в початковому курсі української мови

У дослідженні ми визначили, що в Новій українській школі активно застосовуються різноманітні види роботи, що передбачають реалізацію інтегрованого навчання.

На уроках української мови в початкових класах такі уроки передбачають внутрішню інтеграцію. Вона відбувається за рахунок внутрішньопредметних зв'язків. Так само застосовується і зовнішня інтеграція. Вона, відповідно, відбувається засобом зовнішньопредметних зв'язків.

Розглянемо конкретні приклади завдань, вправ, що демонструють елементи внутрішньої інтеграції на уроках української мови в Новій українській школі.

Тема уроку. *Текст-міркування. Побудова текстів-міркувань.*

Мета. Узагальнити знання учнів про текст, вчити розрізняти типи текстів; формувати вміння та навички школярів складати твори-міркування на основі тексту-розповіді, вдосконалювати мислення учнів; розвивати вміння знаходити та розуміти зміст структурних частин тексту; добирати переконливі докази, аналізувати, робити висновки,

збагачувати словник учнів; виховувати повагу до людей праці, зокрема до хліборобів.

Обладнання. Таблиця «Будова-тексту-міркування», ілюстрації із зображенням джерела, чорниці, вовка, зайця; картина «Звідки до нас приходить хліб»; на столі – хліб на рушнику.

Хід уроку

I. Організаційний момент.

II. Актуалізація опорних знань.

1. *Бесіда.*

- Що таке текст?

- Які типи текстів знаєте?

- Яке питання можна поставити до тексту-розповіді? тексту-опису? тексту-міркування?

- З яких частин складається текст-міркування? [14, с. 202].

Вправи, завдання та методичний апарат:

2. *Завдання 1 (зошит, с. 34).*

Прочитати три тексти і визначити, що в них спільне, а що – різне. Які це тексти? Довести.

Спільне: це – тексти, тема однакова – про джерело.

Відмінне: тип тексту.

3. *Перевірка за таблицею «Типи текстів» (зошит, с. 35).*

III. Оголошення теми і мети уроку.

- На сьогоднішньому уроці ми повторимо з вами відомості про текст-міркування; з яких частин він складається, повчимося складати речення-міркування, тексти-міркування на основі тексту-розповіді, продовжувати тексти власною думкою [14, с. 202].

IV. Робота з мовним матеріалом.

1. *Прочитати текст і сказати, яка думка в ньому висловлюється.*

Рідна мова – то найцінніший скарб кожного народу. Адже без мови народ не існує, не має своєї культури, не знає материнської пісні.

Ми повинні берегти та шанувати мову батьків.

За Л. Новиченком

2. Завдання до бесіди.

- Знайти в тексті речення, в якому висловлюється твердження.
- Як автор доводить, що рідна мова – то скарб?
- Зачитати останнє речення-висновок.
- Чи згодні ви з ним? Пояснити свою думку.
- З яких частин складається текст-міркування?

3. Таблиця «Будова тексту-міркування».

Речення, в якому висловлюється твердження	Речення, в якому робиться висновок	Речення, в яких міститься доведення
---	--	---

4. Завдання 2 (зошит, с. 35).

Закінчити речення-міркування.

Цю невеличку рослину в лісі недарма називають чорницею, бо вона чорного кольору.

Вовк – хижа тварина, оскільки він полює і їсть інших тварин.

Зайцеві легше бігти під гору, тому що сонце піднімається низько над горизонтом.

5. Підсумок.

- Текст-міркування – це таке зв'язне висловлювання (текст), в якому для доведення якогось твердження використовуються судження, приклади, зіставлення, що приводять до нових суджень-висновків.

Текст-міркування має твердження, доказ і висновок [14, с. 203].

Найчастіше вживаними для частин доведення є слова: тому, тому що, оскільки, адже, наприклад, дійсно, справді, недарма; для частин висновку: отож, отже, так, таким чином.

У. Робота над складанням міркування на основі тексту-розповіді.

1. Загадка.

Виріс я у полі на добрій землі,
Місце найкраще знайшов на столі. (*Хліб*).

2. Слово вчителя.

- Звичайно, це хліб. Ось він перед нами на столі, на вишитому рушнику – гарний, запашний. Люди кажуть: «Без солі, без хліба немає обіду». А які ви знаєте прислів'я, повір'я, приказки, пісні про хліб? [14, с. 203].

3. Прислів'я про хліб.

Хліб – усьому голова.

Де хліб і вода – там немає голоду.

Паляниця – хлібові сестриця.

Довелося бідувати, на хліб-сіль заробляти.

Калинова гілка – хлібова тітка.

Нема святішої святині, як хліб на нашому столі.

Земля – матінка, а хліб – батечко [14, с. 204].

4. Завдання 3 (зошит, с. 35).

Прочитати текст. Знати у ньому опис і розповідь. Стисло, одним реченням, передати їх зміст. Доповнити міркування про руки хлібороба, використавши слова із тексту-розповіді.

Опис. Запашний хліб, із скоринкою золотистою, лежить на столі.

Розповідь. Роботящі руки зерно в ріллю посіяли, урожай виростили, зібрали, хліб спекли [14, с. 204].

Міркування. Руки хлібороба золоті. Адже вони зерно в ріллю посіяли, урожай виростили і зібрали.

Отож, дякуємо цим роботящим рукам за хліб із скоринкою золотистою, що лежить на столі.

УІ. Робота над складанням кінцівки тексту (доповнення власною думкою – міркування). Завдання 4 (зошит, с. 35).

1. Прочитати текст «Оце й погано!».

2. Бесіда за змістом.

- Про кого цей текст?
- Чому нявчало кошеня?
- Що робили хлопчики?
- Хто накричав на них?
- Чому жінка присоромила хлопців?
- Чи зрозуміли свою помилку хлопці?
- А як би ви вчинили у цьому випадку? [14, с. 205].

В Новій українській школі уроки з елементами зовнішньої інтеграції активно набувають залуженої популярності.

Проілюструємо розробки таких уроків, що інтегрують матеріал з української мови, образотворчого мистецтва, музики.

Тема уроку. *Переказуємо детально. Детальний переказ оповідання за планом.*

Мета. Удосконалювати навички учнів переказувати текст, вчити переказувати детально за запитаннями; розвивати навички усного і писемного мовлення, уміння бачити і відчувати красу природи; заохочувати дітей до творчості; збагачувати словниковий запас учнів; виховувати любов до природи рідного краю.

Обладнання. Картина М. Глущенко «Зима», запис «Пори року» Чайковського, вірші про зиму і сонце, ілюстрація із зображенням пташки пліски, зимові пейзажі, малюнок сонечка.

Хід уроку

I. Організаційний момент.

II. Актуалізація опорних знань.

1. Загадка.

Білі сани налетіли.
 Скакуни в тих санях білі.
 В санях тих сидить цариця
 Білокоса, білолиця.
 Рукавом махає,
 Сріблом все навкруг вкриває. (Зима).

2. Розгляд картини М. Глущенко «Зима».

Пам'ятка

- а) Розглядати картину спокійно, не поспішаючи.
- б) Бути уважним, не відволікатися.
- в) Подумати над сюжетом картини: про кого, про що в ній розповідається.

Висновок. Для життя потрібне сонячне тепло.

3. Декламування вірша Я. Коласа «Зима» під музику П.І. Чайковського «Пори року».

Зима

Надійшли морози, ріки закували
 І березам коси інеєм прибрали,
 Пухова перина очі убирає,
 Біла скатертина – ні кінця ні краю.

Під серпанком білим трави і листочки,
 Річка оніміла, не дзюрчать струмочки,
 Омертвілі лози ледь гіллям хитають,
 А в полях морози та вітри гуляють [14, с. 150].

4. Бесіда.

- Сподобалась вам картина?
- Діти, як ви вважаєте чому навчає нас ця картина? (*Бачити красу і любити природу*).

- Як пов'язані між собою вірш, картина та музика? Чому?

- А який же настрій у вас створює ця картина? (*Радісний, тому що зображено сонячний зимовий день*).

- Яка ж погода буває узимку?

- Подумайте, чим же вкрита земля?

- Що ж покриває річку взимку?

- Світить і чи гріє добре сонечко?

- А вам, подобається зимонька?

5. Творче завдання.

Доберіть пропущені за смислом слова.

Ох, яка краса!

Сад увесь ... в іній,

Проти сонця він, як ...

Гілля до землі ...

Ох яка ж ...! [14, с. 151].

(*убрався, синій, краса*).

6. Пограємо в гру «Кольори зими»

Білі черевички у зими,

Біла-біла в неї кожушина,

Білі сани, білогриві коні,

Білі-білі рукавички пухові.

П. Сингаївський [14, с. 151].

Срібні дерева, срібне гілля,

Сріблом пухнастим вкрита земля,

Срібні у синьому небі хмаринки,

В срібних заметах срібні стежинки.

Срібний ліс приберіг

Білочці срібній срібний горіх.

Він ще недавно голубів –

Застиг у сонній мрії.

Ось небокрай почервонів –
І він вже рожевіє. (*Сніг вранці*) [14, с. 151].

Як тільки сутінь настає,
Ліхтарики мигають,
Він фіолетовим стає
І таємничо сяє. (*Сніг ввечері*) [14, с. 152].

7. Підсумок.

- Сьогодні ми говорили про зиму. Ви вже зрозуміли, що пора року дарує свою красу. Тепер ми знаємо коли найкоротші дні, а коли довгі ночі. Сонце піднімається невисоко та не гріє. Погода буває різноманітна – і вітер зі снігом, і тихі морозяні дні, і відлига. Земля вкрита снігом. Дерев та кущі без листя стоять і сумують. Під снігом сховалася трава в полі. Комахи живуть під корою і корінням дерев, в землі. Птахів мало видно взимку в парках, лісах, вони живуть біля людських осель.

Зима – це час випробування для всього живого. Адже сніг засипає землю. Стає холодно пташкам. Багато пташок гине. Тому головне наше завдання – допомогти пернатим друзям.

III. Оголошення теми і мети уроку.

- Ми познайомилися із життям пташок в період приходу зими. Діти, давайте ми прочитаємо текст «Сонце допомогло». Ми з вами навчимося переказувати цей текст за запитаннями. Потім ми напишемо його детальний переказ. Будьте уважними та спостережливими. Пам'ятайте, що слід розвивати свою увагу, творчість. Успіхів всім, вам! Але наш урок буде незвичайним, і тому слід почати його нетрадиційно.

Давайте усмінемося один одному. Тепер, із доброю усмішкою можна починати роботу. А урок наш незвичайний тому, що до нас завітала гостя. Зараз дізнаєтеся, хто це... [14, с. 152].

IV. Робота з мовним матеріалом.

1. Загадка.

Відгадайте загадку : «Що сходить без насіння»? (*Сонце*).

Ще одну: «Гарне, добре, на всіх дивиться, а людям на себе не дає дивитись». (*Сонце*).

- *Сонечко ,яке завітало до нас на урок. (Малюнок учнів або аплікацію сонечка прикріпити в лівому вертикальному куті дошки).*

2. Бесіда з учнями.

- *Яке ж воно, наше сонечко? (веселе, ласкаве, чарівне, золоте, привітне).*

- *Чому ж люди називають сонечко добрими словами? Чому люблять його? (Тому, що воно світить нам і дає тепло).*

- *Що би сталося на Землі, якби згасало Сонце? (Не стало б на Землі зелених полів, лісів, садів, річок, морів).*

- *Які за довжиною дні і ночі влітку, взимку? Як ви гадаєте, діти, чому так ?*

- *Як себе поводять птахи влітку, взимку?*

- *Чим відрізняються дерева влітку, взимку?*

- *Отже, чого не вистачає рослинам, тваринам (зокрема, птахам), людям взимку? (Тепла).*

Висновок. Для життя потрібне сонячне тепло [14, с. 153].

У. Робота над детальним переказом тексту «Сонце допомогло».

(Зошит, с. 17 (текст на с. 39).

1. Читання тексту вчителем.

Сонце людям допомогло

На зеленому узліссі живе плиска. Рано-вранці підлітає до води, щоб напитися і розпочати свій сніданок.

Перші нічні заморозки побілили інеєм траву. А воду вже стягнули тонким льодом. Почало розвиднюватися. Пташка несміливо прилетіла й сіла на краєчку калюжі. Спробувала її дзьобом. Не виходить пити в з неї.

Невдовзі із-за сірого лісу виглянуло лагідне сонце і повільно стало відігрівати холодну за ніч землю. Знову з'явилися комахи. Пропав льодок.

А тепер можна сісти та поснідати. І плиска зайнялася звичною своєю пташиною роботою [14, с. 154].

2. Розгляд ілюстрації пташки плиски і бесіда про неї.

Струнки невеликі птахи (розміром з горобців) з досить довгим хвостом, досить довгими ногами. У забарвленні верху немає строкатості. Більшість плисок нашої фауни мають жовтий колір (або біло-сіро-чорний). Бігають добре, квапливо. Літають ці пташки досить повільно, дугами. Трапляються вони, переважно у відкритих місцевостях: на болотах, на заплавах, луках, сіножатях. А деякі види зустрічаються по річках, поблизу людського житла.

3. Бесіда за змістом прочитаного. Завдання (зошит, с. 17).

- Про кого розповідається в нашому тексті?
- Що хотіла зробити вранці головна героїня- пташка?
- Чому плиска не змогла поснідати?
- Чим закінчилися спроби напиться води ? [14, с. 154].

4. Самостійне читання тексту учнями.

5. Складання плану.

План

- 1) Ранок плиски.
- 2) Перепони для сніданку.
- 3) Допомога пташці поснідати.

6. Усний детальний переказ оповідання (2-3 учні).

Вчитель нагадує, що таке детальний переказ.

Детальний переказ – це такий переказ, в якому передаються всі моменти, які можна запам'ятати. У переказі зберігаються вирази, звороти, зміст тексту [14, с. 155].

7. Написання переказу оповідання «Сонце допомогло».

Вчитель нагадує, що будемо писати текст-розповідь, що текст має складатися з трьох частин: зачин, основна частина та кінцівка.

8. Перевірка написаного.

УІ. Підсумок уроку [14, с. 155].

Активно відбувається інтеграція української мови з природознавством. Це можемо бачити на прикладі завдань до теми уроку української мови в 2 класі «У золото вбралася земля».

I. Актуалізація опорних знань.

1. Бесіда.

- Скажіть, а коли приходять осінь за календарем?
- Назвіть трьох синів осені. Чому в них саме такі імена?
- Яку роботу, діти, виконує кожен із синів осені?
- Яка, на вашу думку, буває осінь? (*Рання, золота, пізня*).
- Яка осінь найбільше подобається саме вам?
- А звідки в осені стільки яскравого золота? [14, с. 19].

2. Слухання запису твору П.І.Чайковського «Пори року. Жовтень».

- Які картини, асоціації викликала музика у вашій уяві?
- Що б ви хотіли робити після прослуханої мелодії? (*Слухати. Як шурхотить листя під ногами; як шепоче листя на деревах; дивитись, як листя кружляє і падає*).

3. Розгляд репродукції «Золота осінь».

- Левітана – автора картини «Золота осінь» - називали поетом природи, що знаходив у непомітному пейзажі дивну красу.

4. Поетична галявина.

Разом із Лісовичком ми зупинимось. Зупинка - Поетична галявинка.

- Які поетичні твори про осінь ви підготували, діти ? (*Слухання творів про ранню осінь, золоту осінь, пізню осінь*).

ІІ. Колективна робота над новими творами [14, с. 20].

(Збірник «Позакласне читання». 2 клас).

1. «Осінь». Петро Осадчук (с. 20).

- Діти, прочитайте вірш мовчки.

а) Словникова робота.

- Які слова незрозумілі?

- Як пояснити словосполучення *на крилатому горісі (розлогому); клени помутніли?*

- Дібрати синонім до слова *виднокіл. (Обрій, горизонт, небозвід).*

б) Читання вірша вголос (диктор – кращий учень, потім – читання «ланцюжком»).

в) Робота над художніми засобами.

- Які ознаки осені змальовано в творі?

- Які слова вжито в переносному значенні?

- З чим автором порівнюється листя? Прочитайте текст.

2. Самостійне читання вірша О. Олесі «Вишиває осінь».

Словникова робота.

Діти, нам треба пояснити Лісовичкові значення слів: *канва, цін.*

- Хто готовий прочитати всім вірш?

- Що спільного у цих двох віршах?

3. «Дарунки лісу» А.Волкова (с. 21, 22).

Учитель:

Разом з Лісовичком помандруємо вглиб осіннього лісу. Назва наступної зупинки невідома. Ви її придумаете після читання оповідання «дарунок лісу» [14, с. 20].

Отже, з наведених прикладів можемо відзначити таке:

- у початковому курсі української мови доцільно застосовувати елементи інтеграції з матеріалом літературного читання, образотворчого мистецтва, музики, природознавства;

- активна інтеграція сприяє не тільки засвоєнню знань з української мови, а й розвиває загальнонавчальну компетентність учнів.

ВИСНОВКИ

У процесі роботи на дослідженнях з теми «Елементи інтеграції на уроках української мови в Новій українській школі» було зроблено такі висновки:

1. Проаналізовано науково-методичну літературу з теми дослідження. Дана проблема є актуальною, сучасною та перспективною. Її досліджували різнопланово такі вчені: О. Беляєв, Л. Варзацька, С. Гончаренко, К. Гуз, О. Джулай, Н. Дементієвська, Л. Дольнікова, Т. Донченко, Ю. Жидецький, А. Каніщенко, Ю. Колягін, Л. Лук'янова, Ю. Мальований, В. Моргун, В. Паламарчук, О. Савченко, Н. Светловська, В. Семиченко, О. Сергєєв, В. Сидоренко, Р. Собко, Я. Собко, Н. Талалуєва, Г. Ткачук, Т. Яценко.

2. Досліджено теоретичні засади проблеми інтеграції в освіті. Спираючись на те, що основною функцією інтеграції є об'єднання, методисти поклали її в основу інтегрованого уроку.

З'ясовано, що сутність інтегрованого уроку визначається наявністю внутрішньо предметних та зовнішніх зв'язків.

3. У роботі актуалізовано, що специфіку інтеграції активно використовують на уроках української мови в Новій українській школі.

Оскільки в Новій українській школі відбувається тематичне вивчення певних тем, то елементи інтеграції на уроках української мови дуже доцільні.

З'ясовано, що в початковому курсі української мови впроваджуються елементи інтеграції української мови з літературним читанням, образотворчим мистецтвом, музикою, природознавством тощо.

У межах реалізації внутрішньої інтеграції використовують лінгвістичний зв'язок в межах різних розділів одного предмета.

Наприклад, це лексика і будова слова, словотвір, морфологія та синтаксис, пунктуація, стилістика – з усіма розділами української мови.

Інтегроване навчання - це перспективний вид навчальної діяльності. Його переваги вже оцінили вчителі Нової української школи, тому уроки української мови в початковій школі демонструють реалізацію різних видів зв'язків.

Дана робота має перспективу подальшого дослідження. Вона полягає в аналізі інтегрованого навчання на уроках української мови засобом диференційованих вправ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрусенко А. В. Педагогічна суть сучасного інтегрованого уроку / А. В. Андрусенко // Початкова школа. – 2006. - №13. – 39 с.
2. Анпілогова Л. В. Організація інтегрованого уроку / Л.В.Анпілогова. – К.: Шкільний світ, 2008. – 148 с.
3. Баханов К. О. У пошуках інтегративних технологій викладання української мови /К. О. Баханов // Українська мова та література в школі. – 2000. - №1. – 35 с.
4. Бевз В. В. Міжпредметні зв'язки як необхідний елемент предметної системи навчання /В. В. Бевз // Початкова школа. – 2003. – №6. – 15 с.
5. Безрук Г.А. Інтеграція навчального процесу / Г. А. Безрук // Бібліотека вчителя початкових класів. – 2001. – № 9. – 10 с.
6. Безрук Г. А. З досвіду проведення інтегрованих уроків / Г.А.Безрук // Початкова школа. – 2000. - №10. – 50 с.
7. Бех І. Д. Інтеграція як освітня перспектива / І. Д. Бех // Початкова школа. – 2009. - № 5. – 123 с.
8. Беляєв О. М. Сучасний урок української мови. Навчально-методичний посібник /О. М. Беляєв. – К.: Радянська школа, 1981. – 176с.
9. Биков В.Ю. Інформаційні технології і засоби навчання / За ред. В.Ю. Бикова. – К.: Атіка, 2005. – 272 с.
10. Бишова Т.В. Інтегровані уроки / Т. В. Бишова. – К.: Шкільний світ, 2011. – 112 с.
11. Богачик Т.С. Традиції та інновації у викладанні в початковій школі / Т.С. Богачик // Початкова школа. – 2005. - №36. – 44 с.
12. Большакова І.А. Міжпредметна інтеграція змісту навчання / І.А.Большакова // Початкова освіта. – 2013. - №40. – 37 с.

13. Будна Н. О., Походжай Н. Я., Шост Н. Б. Уроки навчання грамоти в 1 класі / Н. О. Будна, Н. Я. Походжай, Н. Б. Шост. – Тернопіль: Навчальна книга, 2003. – 272 с.
14. Будна Н. О., Головка З. Л. Уроки позакласного читання та розвитку зв'язного мовлення. 3(2) клас) /Н. О. Будна, З. Л. Головка. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. – 212 с.
15. Варзацька Л. О. Міжпредметна інтеграція в системі компетентнісної мовної освіти /Л. О. Варзацька // Початкова школа. – 2013. – Вип. 40. – 180 с.
16. Вашуленко М.С. Методика навчання української мови в початковій школі : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М.С.Вашуленка. – К.: Літера ЛТД, 2010. – 364 с.
17. Вашуленко М.С., Бібік Н.М., Кочина Л.П. Програма інтегрованого курсу / М. С. Вашуленко, Н. М. Бібік, Л. П. Кочина // Початкова школа. – 2001. – № 8. – 30 с.
18. Великий тлумачний словник сучасної української мови // голов. ред. В.Т. Бусел. – К.: Ірпінь, ВТФ «Перун», 2001. – 1440 с.
19. Волкова І.М. Інтегровані уроки в початковій школі / І.М.Волкова // Початкова школа. – 2000. - № 9. – 153 с.
20. Гончаренко С.У. Інтеграція наукових знань і проблема змісту освіти / С.У. Гончаренко // Пост. методика. – 2000. - №2. – 17 с.
21. Гончаренко С.У., Мальований Ю.І. Інтегроване навчання: за і проти / С.У.Гончаренко, Ю.І.Мальований // Освіта. – 2000. – 143 с.
22. Дементієвська Н.П. , Морзе Н.В. Мультимедійні технології для розвитку учнів / Н.П.Дементієвська, Н.В.Морзе. –К.: Атіка, 2005. – 272с.
23. Дементієвська Н.П. Комп'ютерні технології у розвитку учнів / Н.П. Дементієвська. – К.: Міленіум, 2005. – 232 с.

24. Дементієвська Н. П., Морзе Н. В. Психологічна теорія і технологія інтегрованого навчання // За ред. С. Д. Максименка, М.Л.Смульсон. – К.: Міленіум, 2005. – 238 с.
25. Державна національна програма "Освіта (Україна ХХІ ст.)". - К., 2003.- 56 с.
26. Державний стандарт початкової загальної освіти. - Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>
27. Жук Ю.О. Мультимедійне забезпечення навчального процесу: інноваційні засоби і технології / Ю.О. Жук. – К.: Атіка, 2005. – 205 с.
28. Жук Ю.О. Планування навчальної діяльності з урахуванням використання засобів мультимедійних технологій /Ю.О.Жук // 36. наук. праць. – К.: Атіка, 2005. – 99 с.
29. Захарова Н.М. Міжпредметні зв'язки як засіб формування загальноосвітніх умінь молодших школярів / Н.М. Захарова. – К., 2000. – 173 с.
30. Іванчук М. Г. Інтегрований урок як специфічна форма організації навчання /М. Г. Іванчук // Початкова школа. – 2004. - №5. – 230 с.
31. Іванчук М.Г. Міжособистісна взаємодія в умовах інтегрованого підходу до навчання /М.Г. Іванчук // Науково-методичний журнал. – К., 2004. – 150 с.
32. Мельник Н.П. Інтеграція навчального процесу як сучасна освітня технологія. – 2010. – №22. – 20 с.
33. Морзе Н. В. Мультимедійні технології в навчанні // За ред. Н.В.Морзе. – К.: Видавнича група ВНВ, 2006. – 240 с.
34. Навчальні програми для загальноосвітніх навч. закл. із навчанням українською мовою. 1-4 класи. – К.: Видавничий дім «Освіта», 2017.
35. Наумчук М.М. Сучасний урок української мови в початковій школі (методика і технологія навчання) / М.М. Наумчук. – Тернопіль.: Астон, 2001. – 215с.

36. Нестандартні уроки в початковій школі // Упоряд. О.В.Кондратюк. – К.: ред. загальнопед., 2005. – 128 с.
37. Нікуліна Ф.Є. Інтегральна технологія: основні ідеї та структура / Ф.Є.Нікуліна. – 2000. – №23-24. – 30 с.
38. Нова українська школа : poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н.М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с.
39. Носенко Е. Л. Картина світу як інтегруючий фактор у змісті початкової освіти /Е. Л. Носенко // Гуманітарні науки. – 2001. - №2. – 59с.
40. Обрізан К. М. Програмні засоби навчального призначення / К.М.Обрізан. – К.: Педагогічна думка, 2003. – 166 с.
41. Осколова М. Л. Інтеграція в процесі навчання грамоти / М.Л.Осколова // Початкова школа. – 2011. - №16. – 20 с.
42. Острроверхова Н. М. Аналіз інтегрованого уроку: концепції, методики, технології /Н.М. Острроверхова. – К.: ІНКОС, 2003. – 249 с.
43. Паламарчук В. Ф., Барановська О. В. Педагогічні технології навчання в умовах нової української школи / В. Ф. Паламарчук, О.В.Барановська // Український педагогічний журнал. – 2018. - №3. – 68с.
44. Панченко С. М. Нестандартні форми уроків / С. М. Панченко. – 2006. - №23-24. – 171 с.
45. Підласий І. П. Педагогіка початкової школи: навч. посібник / І.П.Підласий. – М.: Гуманіт. вид. центр, 2001. – 245 с.
46. Пінчук О. Л. Проблема визначення мультимедіа в освіті: технологічний аспект / О. Л. Пінчук // Нові технології навчання. – К., 2007. – 58 с.
47. Пометун О. І., Фрейман Г. Г. Методика навчання інтегрованих уроків в школі / О. І. Пометун, Г. Г. Фрейман. – К.: Генеза, 2005. – 145 с.

48. Савка О. І. Інтегрований урок як спосіб реалізації особистісно орієнтованого навчання / О. І. Савка // Початкова освіта. – 2007. - №20. – 17 с.
49. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти: підручник / О.Я.Савченко. – К.: Грамота, 2012. – 373 с.
50. Салівон Т. Л. Розробка навчальних занять з мультимедійним супроводом у початковому класі / Т. Л. Салівон. – Х., 2005. – 69 с.
51. Словник-довідник з української лінгводидактики : навч. посіб. / Кол. авторів за ред. М. В. Пентиліук. – К. : Ленвіт, 2015. – 320 с.
52. Смолянiнова О. Г. Мультимедiа в освітi / О. Г. Смолянiнова. – К., 2003. – 140 с.
53. Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 1-2 класи. – К. : ТД «ОСВІТА-ЦЕНТР+», 2018. – 240 с.
54. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 класи та 3-4 класи. – К. : Видавництво «Світоч», 2019. – 336с.
55. Українська мова. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1-4 класи. **Режим доступу:** <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalnaserednya/pochatkova-shkola.html>
56. Українська мова з методикою навчання в початкових класах. – Інтегрований курс: Підручник для педагогічних вузів / За ред. А.П.Каніщенко, Г. О.Ткачук. – К.: Промінь, 2003. – 232 с.
57. Чекіна О.Ю. Інтегровані уроки у початковій школі / О.Ю.Чекіна. – Х.: Основа, 2011. – 345 с.
58. Шликова О. В. Культура мультимедіа: навч. посібник /О.В.Шликова. – М.: Фаір-Прес, 2004. – 415 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Інтегрований урок з української мови і читання (1 клас)

Тема: Повторення вивченої букви «ка». Правопис великої букви у власних назвах. Письмо елементів та великої букви «Ка». Розвиток мовлення за змістом тексту В. Сенцовського «Хоробрий Тимко».

Мета: формувати компетентності – ключові, загальнокультурні та предметні; формувати аудіативні вміння за змістом тексту В.Сенцовського «Хоробрий Тимко»; формувати вміння складати речення за змістом серії малюнків.

Обладнання: фішки для звуко-буквеного аналізу, тренажери для учнів, таблиці складів і слів з вивченими буквами, ілюстрації для роботи в групах, малюнковий план уроку.

ХІД УРОКУ

I. Організація учнів до уроку.

II. Активізація учнів до роботи.

1. *Артикуляційні вправи* («Забий гол», «Смачне варення», «Подуй на свічку», «Задуй свічку»).

– Яку нову букву вивчили на минулому уроці? Який звук вона позначає? Доведіть.

2. *Гра «Злови звук»* [к] (хлопчик, Тимко, кролики, бичок, собака, дідусь, онук, криниця, вода, калина).

III. Читання. Слухання-розуміння.

- Хто з вас буває в селі у бабусь та дідусів, чи просто родичів? Тоді подивіться на малюнки зліва і визначте про що будемо читати (відповіді дітей).

- Зараз ми прочитаємо розповідь. Ваше завдання уважно слухати, щоб не пропустити жодної події, а ще визначте, що це за розповідь – казка чи оповідання.

1. Словникова робота.

Пояснення значення слова «буцається» (б'ється).

2. Читання вчителем оповідання В. Сенцовського «Хоробрий Тимко» (с. 81).

1). Бесіда за змістом прочитаного.

- Що читали: оповідання чи казку? (оповідання)

- Як звали хлопчика? Яке його повне ім'я? (Тимофій).

- Де він відпочивав?

- Як доглядав Тимко кроликів?

- Чи сподобався вам Тимко? (працьовитий, чемний, винахідливий)

Фізкультхвилинка.

ІУ. Повторення вивченого матеріалу.

- Прийшов час довідатися про сюрприз від букви «К». Що ж це вона принесла в пакетику.

- Дивіться, діти. Що це? (калина) Яка вона?

1. *Складання звукової моделі слова «калина» (фішками) – взаємоперевірка, самоперевірка – на екрані. Назвіть перший звук у слові. Який він? Скільки у слові складів? Який склад наголошений?*

- Прочитайте речення. (*Пошепки, вголос*) Скільки в ньому слів? (*Запис речення в зошити.*)

- Що ви знаєте про калину? (Вона символ України. Кажуть у народі: без верби і калини – нема України. Символ дівочої вроди.) Де росте калина?

2. *Складання речень за ілюстрацією (в групах). Презентація роботи груп. Запис найкращого речення в зошити.*

3. *Читання складів, слів з екрану.*

4. *Читання слів - в парах, індивідуальна робота зі слабкими учнями, екран).*

У. Робота над вивченням нової букви (Велика буква «К»).

1. Порівняння з малою буквою.

2. Визначення елементів.
3. Письмо під рахунок на дошці (пояснення вчителя).
4. Письмо у повітрі.
5. Письмо зворотною стороною ручки на долоньці.
6. Письмо в тренажерах.
7. Письмо в шаблонах – 1 рядок.
8. Письмо в прописах.

УІ. Підсумок уроку.

- Що нового дізнались з уроку?
- Що найбільше сподобалось?
- Що сьогодні було робити найважче?
- Давайте подивимось, чи всі завдання уроку виконано. (Аналіз малюнквого плану).
- Тоді дружно прочитаємо «Молодці!» (екран).

**КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНЬСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Я, Михайліченко Людмила Фікторівна,
учасник(ця) освітнього процесу Херсонського державного університету, **УСВІДОМЛЮЮ**, що академічна доброчесність – це фундаментальна етична цінність усієї академічної спільноти світу.

ЗАЯВЛЯЮ, що у своїй освітній і науковій діяльності **ЗОБОВ'ЯЗУЮСЯ**:

- дотримуватися:
 - вимог законодавства України та внутрішніх нормативних документів університету, зокрема Статуту Університету;
 - принципів та правил академічної доброчесності;
 - нульової толерантності до академічного плагіату;
 - моральних норм та правил етичної поведінки;
 - толерантного ставлення до інших;
 - дотримуватися високого рівня культури спілкування;
- надавати згоду на:
 - безпосередню перевірку курсових, кваліфікаційних робіт тощо на ознаки наявності академічного плагіату за допомогою спеціалізованих програмних продуктів;
 - оброблення, збереження й розміщення кваліфікаційних робіт у відкритому доступі в інституційному репозитарії;
 - використання робіт для перевірки на ознаки наявності академічного плагіату в інших роботах виключно з метою виявлення можливих ознак академічного плагіату;
- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного й підсумкового контролю результатів навчання;
 - надавати достовірну інформацію щодо результатів власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використаних методик досліджень та джерел інформації;
 - не використовувати результати досліджень інших авторів без використання покликань на їхню роботу;
 - своєю діяльністю сприяти збереженню та примноженню традицій університету, формуванню його позитивного іміджу;
 - не чинити правопорушень і не сприяти їхньому скоєнню іншими особами;
 - підтримувати атмосферу довіри, взаємної відповідальності та співпраці в освітньому середовищі;
 - поважати честь, гідність та особисту недоторканність особи, незважаючи на її стать, вік, матеріальний стан, соціальне становище, расову належність, релігійні й політичні переконання;
 - не дискримінувати людей на підставі академічного статусу, а також за національною, расовою, статевою чи іншою належністю;
 - відповідально ставитися до своїх обов'язків, вчасно та сумлінно виконувати необхідні навчальні та науково-дослідницькі завдання;
 - запобігати виникненню у своїй діяльності конфлікту інтересів, зокрема не використовувати службових і родинних зв'язків з метою отримання нечесної переваги в навчальній, науковій і трудовій діяльності;
 - не брати участі будь-якої діяльності, пов'язаній із обманом, нечесністю, списуванням, фабрикацією;
 - не підроблювати документи;
 - не поширювати неправдиву та компрометуючу інформацію про інших здобувачів вищої освіти, викладачів і співробітників;
 - не отримувати і не пропонувати винагород за несправедливе отримання будь-яких переваг абордійнення впливу на зміну отриманої академічної оцінки;
 - не залякувати й не проявляти агресії та насильства проти інших, сексуально домагання;
 - не завдавати шкоди матеріальним цінностям, матеріально-технічній базі університету та особистій власності інших студентів та/або працівників;
 - не використовувати без дозволу ректорату (деканату) символіки університету в заходах, не пов'язаних з діяльністю університету;
 - не здійснювати і не заохочувати будь-яких спроб, спрямованих на те, щоб за допомогою нечесних і негідних методів досягати власних корисних цілей;
 - не завдавати загрози власному здоров'ю або безпеці іншим студентам та/або працівникам.

УСВІДОМЛЮЮ, що відповідно до чинного законодавства у разі недотримання Кодексу академічної доброчесності буду нести академічну та/або інші види відповідальностей до мене можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру за порушення принципів академічної доброчесності.

15.04.2020
(дата)

МММММ
(підпис)

Людмила Михайлівна
(ім'я, прізвище)

ДОВІДКА

про перевірку на текстові збіги у Науковій бібліотеці

кваліфікаційної роботи СВО Бакалавр

спеціальності 013 Початкова освіта (заочна форма)

Автор роботи	Міхайліченко Л.
Назва роботи	Елементи інтеграції на уроках української мови в Новій українській школі
Факультет	Педагогічний факультет
Науковий керівник	професор Нагрибельна І.А.
Роботу перевірено за допомогою програмного засобу	Unichesk
Ідентифікаційний номер роботи	ID файлу: 1002697047
Результати перевірки	Схожість 31,0 %

Директорка Наукової бібліотеки
АРУСТАМОВА

Нателла

Бібліотекарка I категорії

Стефанія Соболя

